

Eindverslag programma Wmo-Vivera 2015 – 2016

1. Inleiding

De decentralisatie van de AWBZ, Jeugdhulp en de Participatiewet en overheveling van taken en verantwoordelijkheden naar gemeenten is de grootste decentralisatieopgave van de laatste decennia geweest, zowel inhoudelijk en financieel.

Met de vaststelling van het Wmo-beleid Drechtsteden 2015-2018 heeft Zwijndrecht ervoor gekozen om een deel van de nieuwe Wmo-taken te laten uitvoeren door de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) (maatwerkvoorzieningen). Het versterken van het preventieve veld is een belangrijke lokale opgave. Dit is voor de gemeente Zwijndrecht aanleiding geweest om het uitvoeringsprogramma Wmo-Vivera 2015-2016 op te stellen. Dit hebben we gedaan samen met de partners.

1.1 Lokale uitvoeringsprogramma's Jeugd en Wmo –Vivera

De focus voor de gemeente lag in 2015 en 2016 vooral op versterken van het preventieve veld om zwaardere zorg te voorkomen. We wilden zorg en ondersteuning dichterbij en eenduidiger organiseren voor inwoners. De uitvoering van de programma's moest direct of indirect ten goede komen aan de inwoners, versterken van de samenwerking tussen de professionals en vrijwilligers en leiden tot kwalitatieve meerwaarde van voorzieningen.

Het was een periode van continu leren, vinden van oplossingsrichtingen, ruimte bieden voor innovatie en tegelijkertijd het garanderen van de zorg voor inwoners. Met andere woorden, ondanks alle ontwikkelingen bleef de winkel open. We hebben met name gewerkt aan:

- een herkenbaar, laagdrempelig en eerste ingang voor inwoners voor hun vragen voor zorg en welzijn: de Vivera wijkteams;
- samen met Vivera partners en inwoners het organiseren van de nieuwe lokale Wmo taken: cliëntondersteuning, GGZ-inloop, mantelzorgondersteuning.
- samenhang tussen lokale voorzieningen met de uitvoering van regionale taken (maatwerkvoorzieningen SDD, minimabeleid, schuldhulpverlening, participatie, beschermd wonen en opvang).

1.2 Eindverslag 2015-2016

Twee jaar later, blikken we terug op de twee programma's. Wat is er in 2015 en 2016 bereikt? Het College en Raad zijn eerder geïnformeerd via de kwartaalrapportages. Voor deze eindevaluatie is gekozen voor een andere vorm, een tekening. Daarmee worden de ontwikkelingen over de gehele periode 2015 – 2016 op gebied van Wmo en Jeugd visueel getoond.

In dit verslag zijn de onderdelen waarop we het meest trots opgenomen in de tekening. Natuurlijk zijn wij niet compleet en nog lang niet klaar, de transformatieopgaven zijn ook in 2017 nog steeds actueel. In de tekening willen echter wij een aantal belangrijke ontwikkelingen laten zien, die in de afgelopen twee jaar zijn gerealiseerd en die bijgedragen hebben aan de uitvoering van het college- en raadsprogramma.

De tekening komt niet 1-op-1 overeen met de structuur van de programma's. Daarom hebben we ervoor gekozen om ook nog te verantwoorden zoals u van ons gewend bent met de kwartaalrapportages.

In het activiteitenoverzicht leest u per activiteit wat de status was eind 2016.

Foto uit 2015 van de Seniorenbus met twee vrijwilligers; met het uitvoeringsprogramma wilden we oude en nieuwe taken opnieuw in samenhang organiseren en meer in verbinding brengen met maatschappelijke initiatieven.

1.3 Leeswijzer

Dit verslag is als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Het preventieve landschap Wmo-Vivera eind 2016
 - 2.1 De tekening
 - 2.2 Het verhaal
 - 2.3 De details

Bijlage I. Stoplichtenmodel

Het preventieve landschap Wmo-Vivera

2. Inleiding

Evenals bij Jeugd is voor dit eindverslag gekozen voor een andere vorm van verantwoorden, namelijk via een tekening. De twee tekeningen sluiten dan ook op elkaar aan. De successen die in 2015 en 2016 zijn bereikt, hebben we erin terug laten komen. Zo willen we onze verantwoording visualiseren om vervolgens het juiste gesprek met elkaar aan te gaan. Hiermee willen we ook de doorgaande lijn laten zien waaraan de afgelopen twee jaar is gewerkt op het gebied van Jeugd en Wmo.

2.1 De tekening

We hebben een tekenaar gesproken over de lokale aanpak jeugd. Het gesprek ging over hoofdlijnen van de werkzaamheden van de afgelopen twee jaar en waartoe deze hebben geleid. We hebben gekozen voor het gebruik van een metafoor: landschap voor Jeugd en rots voor WMO. De tekenaar heeft vervolgens een schets gemaakt die op basis van opmerkingen en aanvullingen heeft geleid tot de definitieve versie op de volgende pagina.

2.2 Het verhaal

In onze tekening is een schets gemaakt van het preventieve landschap in Zwijndrecht, waarin zelfredzaamheid centraal staat (Wmo 2015). Onze inzet was gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van onze inwoners en het creëren van randvoorwaarden om mee te kunnen doen.

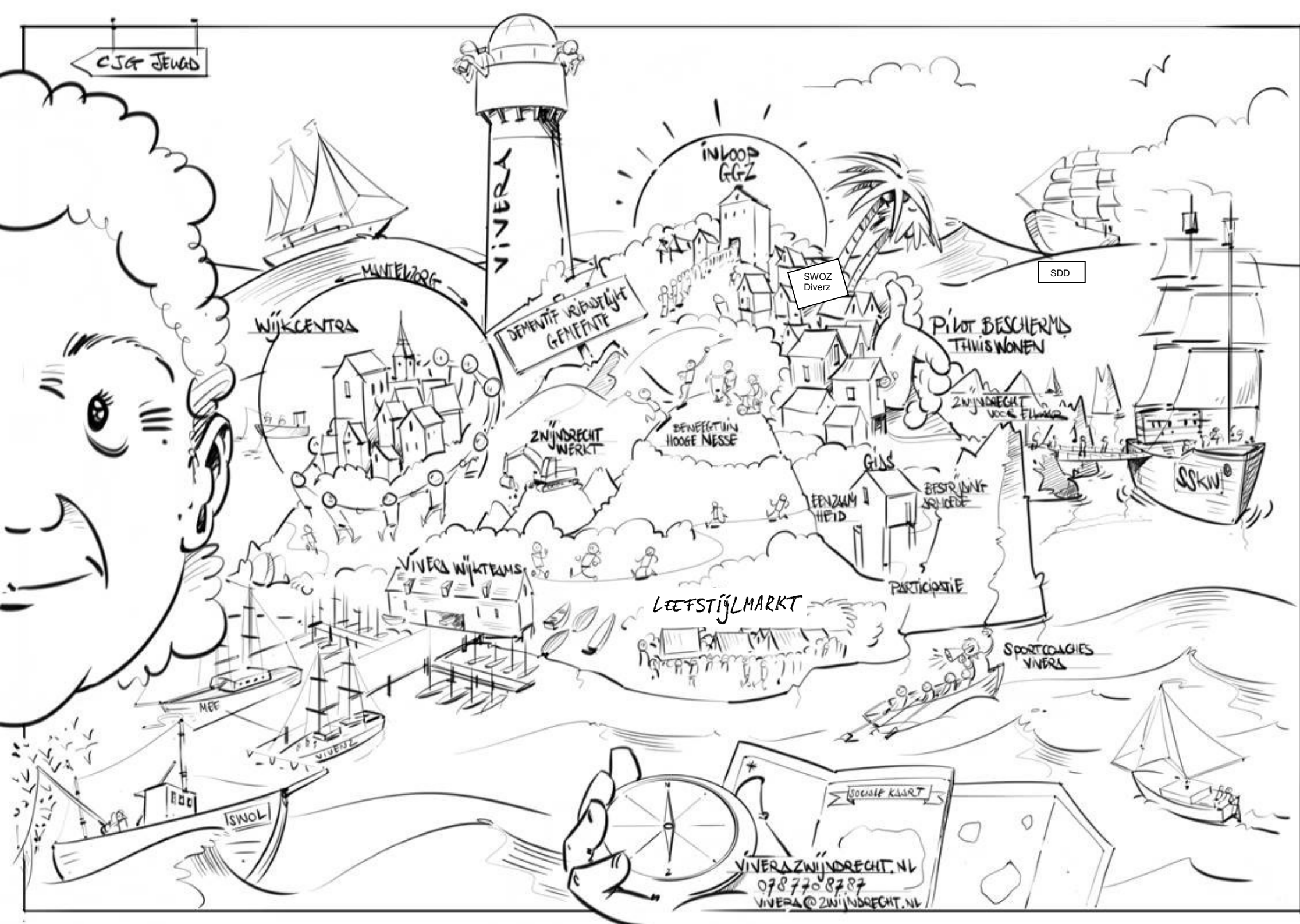
In de schets dient het eiland als metafoor voor een plaats waar onze inwoners kunnen verblijven als zij tijdelijk ondersteuning of informatie nodig hebben. Hier worden hun vaardigheden aangeleerd die zij (soms) nodig hebben om hun leven weer op de rit te krijgen. De Vivera wijkteams hebben een laagdrempelige en herkenbare aanmeerplaats.

Professionals zijn op en rond het eiland te vinden om inwoners snel hulp te kunnen bieden. Op de Vivera -vuurtoren houdt men met verrekijkers in de gaten waar ondersteuning nodig is (buurtaanpak), zodat hulpvragende inwoners eerder dan voorheen in het beeld zijn (betere preventie).

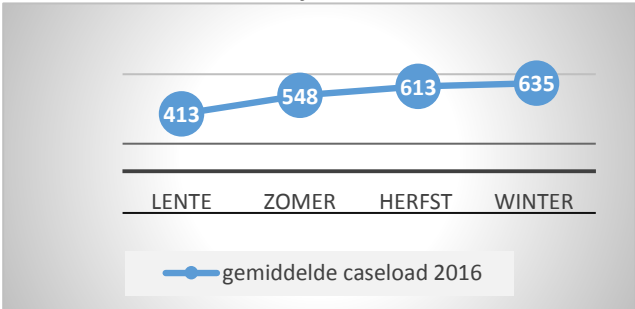
Op het eiland is van alles te vinden. De wijkcentra vormen het hart van de wijken. Niet alleen huisvesten zij activiteiten. Ook mantelzorgconsulenten en wijkteams hebben daar hun thuisbasis. Er ontstaan meer dan ooit vanzelfsprekende verbindingen tussen inwoners en professionals. Hierdoor kunnen mensen met psychische klachten meedoen met activiteiten zoals inloop en Zwijndrecht Werkt. Is er een zwaardere vorm van ondersteuning nodig, dan is de SDD op de achtergrond aanwezig om – indien nodig - een individuele Wmo voorziening aan te bieden. Op de achtergrond van de schets wordt dit weergegeven door de twee schepen met SDD erop.

2.3 De details

Om de lezer meer inzicht te geven in de details van de tekening volgt vanaf bladzijde 5 een schematisch overzicht waarin alle losse onderdelen worden toegelicht.

Onderdeel	Beschrijving	Kwalitatieve en kwantitatieve gegevens
	Eén van de ambities was het organiseren van een herkenbare en eenduidige toegang voor alle zaken rondom de Wmo. We hebben Vivera als huisstijl en doorontwikkeld en ingezet op het ontwikkelen van een doorgaande lijn.	➤ Nieuwe Vivera huisstijl opgeleverd ➤ Vivera website opgeleverd die als sociale kaart dient ➤ Vivera wijkteams werken onder de vlag van Vivera ➤ Specials in Stadsnieuws over Wmo thema's in de herkenbare Vivera huisstijl ➤ Producten en activiteiten uit programma 2 worden als Vivera activiteit/initiatief aangeboden, zoals de Vivera mantelzorgpas in 2017 Top drie Vivera website De volgende drie onderwerpen zijn het meest bezocht in 2016: Het tabblad Vivera wijkteams stond op nummer 1. Dit wordt gevolgd door het tabblad Vivera Sport op nummer 2. Op nummer 3 van de meest bezochte pagina's stond Mantelzorg. Aantal bezoeken Eind 2016 zijn er maandelijks 3.500 pagina's bezocht op viverazwijndrecht.nl. Per maand zijn er 300 unieke bezoekers op de website. We gebruiken deze cijfers als nulmeting.
	Bis in 2015 en 2016 ingezet door gemeente en partners op de intensievere samenwerking met de Vivera partners en de totstandkoming van de brede welzijnsaanpak.	➤ Bijeenkomst voor Vivera partners over armoede en schulden in september 2016. Bijeenkomst in december 2016 waarbij ook alle Vivera partners zijn uitgenodigd voor de totstandkoming van het programma sociaal domein 2017-2018 Samenwerking Vivera Eind 2016 met Vivera bestuur afspraken gemaakt over traject om bestuur samen te voegen met stuurgroep Jeugd. Dit traject is in 2017 gestart. Brede welzijnsaanpak In 2016 toegewerkt naar intensievere samenwerking tussen de vier kernpartners Diverz, MEE, SWOZ en Vivenz. Dit heeft na consultatie van de raad geresulteerd in een besluit van het College in augustus 2017 over de opdracht voor de brede welzijnsaanpak 2018.

Onderdeel	Beschrijving	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens										
	De Vivera wijkteams zijn laagdrempelig georganiseerd als eerste ingang voor inwoners voor al hun vragen over wonen, zorg en welzijn. De wijkteams bieden onafhankelijke cliëntondersteuning. Inwoners weten de wijkteams goed te vinden.	De top 3 gespreksitems wijkteams 1. Administratie/financiën (25%) 2. Gezondheid (19%) 3. Wmo voorzieningen (19%) Rapportcijfer wijkteams: 7,6 (bron: OCD 2017/cliëntervaringen) Eigen Kracht: 75% van de klanten zoekt eerder hulp in zijn omgeving dan voorheen. Cliënten & contacten in 2016: – 1055 individuele cliënten in de caseload voor ondersteuning. Hiervan zijn 318 in 2016 ook weer afgesloten – 935 korte contacten met cliënten/familie voor informatie/advies – in totaal leidden deze korte contacten en ondersteuning van cliënten tezamen tot een totaal van 8.494 contactmomenten Gemiddelde caseload wijkteams: <table><caption>Gemiddelde caseload wijkteams 2016</caption><tr><th>Seizoen</th><th>Gemiddelde caseload</th></tr><tr><td>LENTE</td><td>413</td></tr><tr><td>ZOMER</td><td>548</td></tr><tr><td>HERFST</td><td>613</td></tr><tr><td>WINTER</td><td>635</td></tr></table> ➤ Wijkteams nemen structureel deel aan Lokaal Zorgnetwerk, Preventieteam Schulden, Alzheimer café, werkgroep Dementievriendelijke gemeente. ➤ Daarnaast is er vanuit de wijkteams vertegenwoordiging geweest bij 55 andere bijeenkomsten zoals Noordparkfestival, Moskee festijn Noord en Opening Hart van Meerdervoort met als doel het netwerk verstevigen.	Seizoen	Gemiddelde caseload	LENTE	413	ZOMER	548	HERFST	613	WINTER	635
Seizoen	Gemiddelde caseload											
LENTE	413											
ZOMER	548											
HERFST	613											
WINTER	635											

Onderdeel	Beschrijving	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens
	In 2015 is het mantelzorgbeleid vastgesteld en heeft de raad besloten vooral in te zetten op het ontzorgen van 5 doelgroepen mantelzorgers met het meeste risico op overbelasting: – mantelzorgers van familieleden met dementie; – jongeren die zorgen voor en ziek gezinslid – ouders en partners van mensen met GGZ-problematiek – 75+ er die voor een partner zorgt – Ouders van kinderen met een chronische ziekte of handicap. De activiteiten die in 2016 zijn uitgevoerd sluiten aan op de ondersteuningsbehoefte van de mantelzorger (zoals verwoord in de notitie 'Ik ben Theo Claessen, mantelzorger in Zwijndrecht' 2015) Het gaat met name om het ondersteunen van de mantelzorger bij het vinden van een passend aanbod bij de specifieke vraag en om het verruimen van de respijtmogelijkheden.	Er zijn diverse activiteiten georganiseerd in 2016 zoals: ➤ High Tea op de dag van de mantelzorg (62 deelnemers). ➤ Pagina in het Stadsnieuws Mantelzorg doe je samen! ➤ Theatervoorstelling de Mantelzorgmonologen in het Spektakel georganiseerd. ➤ Acties en communicatie hebben geleid tot 418 geregistreerde mantelzorgers eind 2016 (eind 2015 waren er dat nog 295). ➤ Eind 2016 is er gestart met het voorbereiden van een publiciteitscampagne. Deze is gelanceerd in 2017. Respijtaanbod – specifieke maatregelen: Er zijn verschillende activiteiten voor de vijf benoemde doelgroepen mantelzorgers, zoals: respijtzorg in de vorm van dagopvang (voor mensen met dementie, logeeropvang, zorg thuis en naschoolse opvang voor kinderen met een licht verstandelijk beperkt vermogen door de Swinhove groep, ZorgMies en de Ondersteuningsboulevard. Respijtaanbod – generieke maatregelen: In 2016 konden mantelzorgers gebruik maken van een cheque ter waarde van € 150, waarbij geselecteerde zorgaanbieders diensten konden worden ingekocht. In 2016 hebben 108 mantelzorgers van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Vanaf medio 2016 is gewerkt aan de oplevering van de verbeterde en uitgebreidere versie van de Mantelzorgcheque voor 2017. Extra informatie en advies Van 2016 tot en met 2018 heeft het College besloten in te zetten op 1 fte extra mantelzorgondersteuning. De Vivera wijkteams zijn daarop uitgebreid met een mantelzorgmakelaar die naast informatie en advies werkt aan de uitvoering van projecten zoals regelmaatjes, mantelzorgmaatjes. De mantelzorgconsulent werkt voor alle mantelzorgers en ontvangers van mantelzorg in Zwijndrecht.

Onderdeel	Beschrijving	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens
	Een opdracht in het uitvoeringsprogramma was het realiseren van een sportcoach die werkt aan het bevorderen van een structurele beweeglijn in de keten welzijn, gezondheid en zorg voor de doelgroep Volwassenen. De hoofdopdracht van de sportcoaches is om inwoners te inspireren tot meer bewegen bij de bestaande aanbieders of op eigen gelegenheid. Via een jaarlijkse leefstijlmarkt geven zij hieraan een impuls. De sportcoaches zijn eind 2015 gestart.	De sportcoaches hebben diverse taken opgepakt in 2016 zoals: ➤ Het totale beweegaanbod is geïnventariseerd, in beeld gebracht op de Vivera website en samengesteld in een brochure met het beweegaanbod voor inwoners van 50+. ➤ Er is een beweeggroep gestart voor een groep allochtone moeders via de ouderkamer. In 2017 wordt dit overgedragen aan 2 vrijwilligers uit deze groep die opgeleid worden. ➤ Afspraken met de wijkteams in het kader van het GIDS-project over gezond en actief ouder worden. In 2017 ondersteunen de coaches bij beweegactiviteiten voor ouderen in Walburg. ➤ De coaches werken samen met de Hooge Nesse coach in de beweegtuin en zetten een pilot Walking football op samen met Groote Lindt, Pelikaan en ZBC. Wegens succes is deze activiteit in 2017 verlengd. Beweegmarkt en brochure De coaches organiseerden in 2016 de eerste Vivera Leefstijlmarkt voor 50+'ers. Dit deden zij samen met de Vivera partners, sportverenigingen, de seniorenraad en de wijkteams. Er waren 175 bezoekers en er zijn 49 fitheidstesten afgenomen, onder begeleiding van deskundigen. In totaal zijn 96 mensen lid geworden van een sportaanbieder. Voorafgaand aan de markt zijn inwoners aangeschreven en werd ook de brochure met het aanbod meegestuurd.
	Een van de acties van het programma was het aansluiten van het vrijwilligerswerk bij de nieuwe lokale structuur die is opgezet (o.a. de wijkteams en zwijndrechtvoorelkaar.nl). Doel is om voor vrijwilligers en -organisaties één ingang te maken voor alle vragen over vrijwilligerswerk. SSKW komt over de brug naar Zwijndrecht.	➤ Met het SSKW zijn in 2016 afspraken gemaakt om per 2017 de dienstverlening aan te bieden in het verlengde van de wijkteams. ➤ In 2016 zijn afspraken gemaakt om per 2017 één website te hanteren vrijwilligerswerk en hulp: zwijndrechtvoorelkaar.nl waar het aanbod en de vraag bij elkaar worden gebracht. Zwijndrechtvoorelkaar.nl Het aantal hulpvragen op de website blijft stijgen: in 2016 is het aantal vragen in 2016 met 58% gestegen t.o.v. 2015. Particuliere vragen blijven achter, een aandachtspunt voor 2017. Het aantal vrijwilligers dat zich heeft aangemeld op de website is in 2016 met 43% gestegen naar 165 (t.o.v. 115 in 2015).

Onderdeel	Beschrijving	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens
	In het beleid voor beschermd wonen en opvang is de koers dat cliënten vaker thuis zorg krijgen in plaats van in een intramurale instelling. Hiervoor is het nodig dat de lokale zorgstructuur voor deze doelgroep in onze gemeente op orde is.	De nadruk in 2016 lag op de transformatie van Beschermd Wonen naar langer zelfstandig wonen met zorg. Ook wel beschermd thuis genoemd In 2016: ➤ Is de AV-regio (12 gemeenten) gestart met de pilot "beschermd thuis" waarin maximaal 40 cliënten, uit de lichte categorie, thuis geholpen (gaan) worden. In de pilot doen ongeveer 3 cliënten uit Zwiindrecht mee. Hierbij wordt bekeken wat cliënten op individueel niveau nodig hebben om ze thuis goed te kunnen helpen.
	Gezond in de Stad (GIDS) is een project vanuit het Rijk waarvoor geld beschikbaar is gesteld met als doel om een gezonde levensstijl te bevorderen. Eind 2015 heeft de Raad ingestemd met het voorstel om het GIDS project in te bedden binnen het gezondheidsbeleid 2016-2020.	Vanuit het GIDS project zijn de zichtbare schakels (in de Vivera wijkteams) aan de slag in Walburg met als doel om de kwaliteit van leven van de zelfstandig wonende oudere te verbeteren door in te zetten op leefstijl en participatie. ➤ De zichtbare schakels zijn gestart met activiteiten voor ouderen in Walburg rondom de thema's: 'grip op mijn knip' (financiën), 'uit de dip' (geestelijke gezondheid), 'gezond actief' (lichamelijke gezondheid) en 'mee doen' (maatschappelijke participatie). ➤ Er zijn in 2016 7 vrijwilligers gestart voor het signalerend huisbezoek binnen het GIDS project ➤ Er is een succesvolle leefstijlmarkt georganiseerd door de sportcoaches, waarbij de zichtbare schakels vanuit gezondheid en leefstijl aansloten.
	Het organiseren van de inloop GGZ is een van de nieuwe wettelijke taken van de Wmo 2015. Het gaat erom dat mensen met een psychiatrische achtergrond ook in hun eigen wijk mee kunnen doen en een opstap kunnen maken naar meedoen met (vrijwilligers)werk of opleiding.	Beleidsopgave Inloop GGZ: Het beleid voor de nieuwe taak 'inloop GGZ' is in 2015 door het College van B&W vastgesteld. Eind 2015 is de inloop in Xiejezo gestart. Zorginstelling Yulius en welzijnsorganisatie Diverz trekken hierin samen op. Inmiddels zijn ook andere partners zoals de wijkteams en Zwiindrechtwerkt belangrijke samenwerkingspartners van de inloop GGZ geworden. Inloop Xiejezo: Inloop Xiejezo is succesvol en vijf dagdelen op, met aanloop van inwoners en vrijwilligers (tussen de globaal 15-30 bezoekers op dagbasis). Activiteiten worden aan elkaar gekoppeld, inclusief Vivera inlooppunt. In 2017 worden afspraken gemaakt over het openen van de GGZ-inloop in de wijk Kort Ambacht.

Onderdeel	Beschrijving	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens
	Eén van de afspraken met een belangrijke relatie naar het programma Wmo-Vivera is dat de gemeente inzet op het leerwerkbedrijf 'Zwijndrecht Werkt' voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Werk is de beste zorg is het devies van de SDD.	Doel was om in 2016 130 personen te laten participeren. Het waren er 114. Het aantal is net niet gehaald. De oorzaak is de uitval van 38 kandidaten tijdens het traject. De uitvalredenen zijn zeer divers. Ondanks dat de inzet niet is gehaald, is het aantal deelnemers binnen een jaar tijd fors gegroeid: Er was in 2016 over en weer nauwe samenwerking tussen het Leerwerkbedrijf Zwijndrecht en de Vivera wijkteams.
	Uitgangspunt van de Wmo 2015 is dat iedereen kan meedoen, ook met een chronische ziekte of beperking. In 2015 heeft het Vivera bestuur het convenant getekend om een dementievriendelijke gemeente te worden.	Het Vivera bestuur en Alzheimer Nederland hebben in maart 2016 het convenant ondertekend voor de ontwikkeling van een dementievriendelijke gemeenschap. Gezamenlijk doel is het werken aan betere participatie van dementerende inwoners in de eigen buurt, betere beeldvorming en meer bekendheid over de ziekte dementie en het organiseren van passende vormen van respijtzorg. In november 2016 is met de Vivera partners het plan van aanpak opgeleverd. Activiteiten in 2016 zijn onder meer: ➤ Er is een fietstocht georganiseerd met inwoners met dementie en professionals langs de zorgcentra, om op een positieve manier aandacht te geven aan meedoen met dementie. ➤ De medewerkers van de gemeente hebben een internettraining gehad om op straat mensen met dementie te herkennen en te helpen. ➤ Najaar 2016 is er extra dagopvang georganiseerd voor inwoners met (beginnende) dementie mede om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten. In 2017 wordt o.a. gewerkt aan deskundigheidsbevordering en extra publiciteit over de ziekte dementie.

